

BRASSÓ

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Berndt; Bécsben: Daube & J. s. társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppel Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. és társa hirdetési irodájában.

12-ik szám.

Brassó, Szombat, január 28-án.

IV. évfolyam 1888.

Meltzl beszéde s a „Kronst. Ztg.”

Nagy-Szeben új képviselője, Meltzl Oszkár, mint erről lapunkban már megemlékeztünk, a költségvetési vita alkalmával felszólalt s e beszédében világosan s határozottan állást foglalt. Nem tagadjuk, némi kíváncsisággal vártuk felszólalását, hisz Meltzl nem csupán a szász képviselőknek, mi nem mondana még sokat, de az összes erdélyi szászoknak egyik legkiválóbb alakja.

Már külseje is megnyerő; magas, sugar alak, nyílt, nyugodt tekintettel, milyennel szász testvéreink, kiknek szeme rendszerint meghajdul, mit szájuk beszél, ritkán dicsekedhetnek. Irodalmi téren historikus munkásságából ismerjük leginkább. Erdély történelmének alapos ismerője s bár felfogásában mindig teljesen szász, mégis elég elfogulatlan, hogy azokban a hibákat is meri látni; szóval mint historikus egészen más anyagból van gyúrva, mint ama nagy szász történetíró, ki a szászokról írt történetét babérlevelekből s mártírpálmákból fonta, melyek kritikus megtekintés mellett vajmi gyakran egy haszonleső kalmár ügyesen vagy ügyetlenül convertált, de mindig uzsora-kamatra elhelyezett váltóinak tűnnek ki.

Száz testvéreink az utóbbi időben, úgy látszik, határozott elvből az országgyűlésbe rendszerint igénytelen, jó embereket küldtek fel, kik maguk nem gondolkoznak s ezért a „sächsische Volkspartei“ elveinek tántoríthatlan hívei maradnak, s ezt azért, mivel minden felküldött kiváló embereikben, kik önálló ítélettel bírtak, keserűen csalódtak; mindegyikük, ki már néhány hónap múlva, ki csak évek múltán, de egytől-egyig mindegyik azzal tért vissza: testvérek, mi csalódásban élünk; a veszedelmek, melyeket látunk, csak a mi agyunknak rémszüllöttei; néztem jobbra-balra, de nem tudtam semmit fölfedezni, a mi csak árnyékához is hasonlítana az általunk képzelt tildötetésnek.

S mi volt az ily őszinte, nyílt és férfias föllépésnek következménye?

A nagy-szebeni főinquisitor kiadta a rendeletet, a két licitor előállott, a bárd helyett megvillant a hegyes toll és a „Tageblatt“ s a „Kronstädter“ megtették kötelességüket: az áldozat elvérzett. — A szervezés valóban mesteri.

Mióta Spanyolországban megszüntették az inquisíciót, ily pontosan és alaposan működő vérbíróság nem létezett.

S íme, van egy új áldozat! a „Kronstädter Zeitung“ már is fölvette a piros palástot, egyelőre csak lobogtatja, figyelmeztetve Meltzl: „vigyázz, veled is bírunk; még egy szót s a bitófára hurezolunk.“

S mit mondott Meltzl? Hogy a magyarok és szászok érdeke egyaránt kívánja, hogy jó barátok legyenek; hogy ezen annyira kíváncsi jó viszonynak két főakadálya van, egyrészt hogy a szászok azt hiszik, hogy a magyarok őket el akarják pusztítani, meg akarják őket fosztani nyelvtől és szokásaiktól, meg akarják vonni tőlük a továbbművelődés és fejlődés feltételeit; másrészt hogy a magyarok a szászokról azt hiszik, hogy azok a magyar államnak és állameszmének ellenségei. Meltzl azt hiszi, hogy mindkét dolog nem igaz s beszédének summája az, hogy mindkét félreértés és balvélemény kiirtásán múlködni, minden a szászok igaz érdekét előmozdítani akaró szász képviselőnek legelső s legfőbb kötelessége, s röviden jelzi is a módokat, melyeket ő erre legalkalmasabbnak tart, végül pedig a költségvetésre áttérve, kifejti, hogy a kormány, tekintve az adott súlyos viszonyokat, megtette, a mit tenni lehet, a mi kötelessége volt, a mit a haza érdeke kíván, s ő ezek alapján a költségvetést általánosságban elfogadja.

Meltzl beszédében sok részlet van, de sőt nagyon lényeges dolog is, melyekben mi nem egy véleményen vagyunk vele. Határozottan téved Meltzl, midőn kimondja, hogy a szászok között a magyar államnak s állameszmének nincs ellensége. Olvassa csak el ama felköszöntőt, melyet a „Burzenländer sächsische Volkspartei“ elnöke a „Gazeta“ jubileuma alkalmával elmondott, s be kell ismerie, hogy e tekintetben nagyon csalódott, hogy sokkal jobban aknának, okosabbnak tartja a szászok vezérférfiit, mint a milyenek.

Nevezzen bennünket bár a „Kronstädter“ ezerszer lelketlen agitátoroknak, ezerszer fogjuk ismételni, hogy a szászok közt igenis vannak a magyar államnak ellenségei, s fájdalom, ezek ragadták kezükbe a nép vezetését, s erre fel vagyunk jogosítva, a mikor oly egyének, kik e pártban elnöki tisztet foglalnak el, oly

beszédeket tartanak, melyekért a szerencséséjére kevésbé liberális német birodalom az illetőt a Reichsgericht elé állítaná s 5—7 évre elküldené a szónokot Spandauba gondolkodni.

Tudjuk, nagyon jól tudjuk, hogy a szász nép többségének érzelmeit sokkal hívebben tolmácsolta Meltzl, mint ama másik úr, de itt nem az jó szóba; a szász sajtó a szászok között nagyhatalom, ez pedig az agitátorok kezében áll, kik csak addig rendelkeznek e hatalommal, míg lázítanak és izgatnak s azért lázítanak és izgatnak tovább is, s azért jaj annak, ki azt meri mondani: nincs veszély, nem támad ellenünk senki, legyen hát béke közöttünk!

Ez nagy hüne Meltzlnek is, s ezért megy neki a „Kronstädter“ két vezércikkben. Beszéltünk számos szász barátunkkal e cikkek megjelenése előtt; mind örültek Meltzl nyílt beszédének. „Ez elmondta, mit érzünk, mit gondolunk; ez a mi emberünk!“ — Ma, ama cikkek megjelenése után már bizonyára sokkal óvatosabban nyilatkoznának, s pár hét múlva minden „gutgesinnt“ szász azt fogja sutogni, hogy Meltzl áruló. Ez a dolog rendes lefolyása.

Legközelebbi cikkünkben a „Kronstädter Zeitung“-nak Meltzl ellen kijátszott tromfjával fogunk behatóan foglalkozni.

Belföld.

Brassó, jan. 27. (Országgyűlés.) A képviselőház jan. 25 iki ülésben, melynek első felében gr. Bánffy Béla elnökölt, tovább tárgyalta és el is fogadta az új fegyverekkel való 7 napi gyakorlatra vonatkozó törvényjavaslatot.

Első szónok Bolgár Ferencz volt, kinek felszólalása tüzetesebb közjogi vitára adott alkalmat. Pulszky Ágost azt vitatja, hogy az, minő fegyverrel láttassék el a honvédség, az adminisztratio és nem a törvényhozás dolga, mert különben minden ágyu és fortificatio kérdése a házban vizsgálatnak meg. Ugron Gébor szerint, ki hévvel szolt, a honvédség fegyvereit megállapítani a magyar parlamentnek joga van. Fejérváry miniszter megnyugtató nyilatkozata után Thaly emelt szót, ki külön-külön törvényjavaslatot óhajtott volna a szóban levő tárgyában. A kérdés közjogi oldalához még Tisza miniszterelnök, ki nem egy téves közjogi

— Ah minő vakmerőség! Ezért megbüntettem!
— Nem tagadhatja el szerelmét, hiszen elárulja minden tekintete.

— Nem igaz! csak azért sem szeretem!
— Nem szeret?
— Nem, nem és harmadszor is nem!
— Juliska! gondolja meg mit beszél.
— Meggondoltam.
— A kétségbeesés örvényébe kerget.
— Nem bánom.
— Csak legalább egy szalmaszálat nyújtson felém, melyben keményen kapaszkodhatnék!
Juliska elkacagta magát a szörnyű frázisra és felkelt.
— Ne hagyjon el Juliska. Így nem válhatunk el egymástól!

— Miért ne?
— E félreértés gyászos következményü lehet.
— Nem értem.
— Én rettentő dolgot cselekszem.
— Nem félek tőle.
— De Istenemre megteszem!
— No hát tegye.
— Tehát szakítani akar?
— Keringőt akarok táncolni, mert foglalkozva vagyok.
— Ah ne ily hidegen, mert megőrülök vagy megőrülök magamban!

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

A szerencsétlen szerelmes.

(Farsangi történet.)

Írta: Lukács Piroška.

A bálterem egyik szögletében folyt le a jelenet, melynek szereplői egy fiatal leány és egy fiatal ember.

A leányt nevezzük el Juliskának, a férfit pedig Dezsőnek.

A leány természetesen szép volt s a férfi természetesen szépek képzelte magát.

Hallgatóság nem szerepelt a jelenetnél, mert Dezső jól kiszemelte a helyet és a pillanatot, hogy senki se hallgassa őket.

Egy palma-növény széles levele eltakarta őket, akár csak lugosban ültek volna.

Dezső közelebb huzódott Juliskához s sokáig némán gyönyörködött a leány bájjaiban.

Belenézett azokba a mély tűző nagy szemekbe, melyekből az ártatlan pajkosság vörös fénnyé sugárzott, s melyekből a természetes kacérság villámai cikáztak elő.

Rajta feledte tekintetét a piros ajkakon, melyeknek csókja megbonthatná az elmét, s míg a zene andalító dallama fellázadt szenvedélyét csöndes harmóniában ringatta, ajka lihegve, mohón szívta be azt a levegőt, melyben a gyönyörű leány lélegzett.

Egyszerre úgy érezte, hogy tagjain kéjes áradat fut át, egy önkénytelen mozdulattal megragadta a leány kezét s halkan susogta:

Szeretlek!

A leány ijedten összeresztette, de a másik pillanatban már ott ült ajkán az a gyermekes, bájos, kaczer mosoly, mely képes volt zavarba hozni a leggyakorlottabb udvarlót is.

De a fiatal ember nem vette azt észre, még közelebb huzódott a leányhoz s reszkető hangon, lázas szavakat sutogott a fülébe.

— Juliska! hallgasson meg végre s legyen közöttünk vége a félreértéseknek. Én szeretem kegyedet!

— Ezt már többször mondtam.

— És még most sem hiszi?

— Nem.

De hát mivel bizonyítsam be? Tűzzön elém feladatot, vagy tegyen ki próbának, csak higgye, hogy imádom s ne legyen oly szeszélyes.

— Nem vagyok szeszélyes.

— Folyton és mindenkivel kacérkodik.

— Ah! ez uram már sértés!

— Óh ne ejtsen kétségbe!

— De kérem...

— Ne vigyen a végletekig!

— Mi jogon beszél ön így velem?

— A szerelem jogán? Hisz kegyed is szeret engem!

felfogást igazított helyre általános helyeslés között és Műnich előadó.

Következett most a költségvetés részletes tárgyalása, melynek során az u. n. apróbb tárczák költségei a belügyminiszterium budgetjeig, megszavaztattak változatlanul. A részletes tárgyaláskor is több felszólalás történt. A szélsőbal szónokai a boszniai rendkívüli szükségletet, a miniszterelnök járandóságának egy részét, a rendelkezési alapot nem szavazták meg, (melyet a mérsékelt ellenzék sem szavazott meg) de kisebbségben maradtak. Ugron Gábor kíméletlen és igazolatlan kifejezésekkel követelte a miniszterek eskü-mintájának előterjesztését, mi ugyan nem történt meg, de Tisza miniszterelnök részéről Ugron megkapta a kellő választ.

Az ülés végén Pap Elek a hortobágyi vizsábályozásról interpellált, mire Baross miniszter azonnal meg is adta a választ, mely tudomásul vétetett.

• Külpolitikai szemle.

Brassó, jan. 27.

Az osztrák képviselőháznak jan. 25-iki első ülésén már az antiszemita botrányt idéztek elő. Gautsch közoktatásiügyi miniszter az ülés vége felé válaszolt Schönerer interpellációjára ama tanulók fegyelmi megbüntetése ügyében, a kik Tomaszczuk képviselőhöz annak idején rosszaló iratot intéztek az antisemitismus ellen tartott beszéde miatt. Alig fejezte be Gautsch miniszter válaszát, Schönerer azt indítványozta, hogy a renegat Gautschnak, a bécsi zsidósajtó e kedvencének válasza napirendre tűzessék. Schönerer e nyilatkozatát a közoktatásiügyi miniszter és az egész ház hangos kacajjal fogadta és Schönerernek eléggé nem támogatott indítványát elvetette, Schönerer azonfelül az elnök fenti nyilatkozatáért rendreutasította. Pattai antisemita erre felkiáltott: »Azzal az urral (Gautsch miniszterrel) még komolyabb szavunk is lesz!»

Churchil lord néhány nap óta Berlinben tartózkodik és Bismarck Herbert gróffal igen barátságos érintkezést tart fenn. Vajjon Churchill fog-e találkozni a birodalmi kancellárral, az még bizonytalan, minthogy Bismarck herczeg még mindig Friedrichsheimben időzik.

Az osztrák-magyar orosz külön megegyezés mellett buzgólkodott szentpétervári „Svjet” figyelembe veendőnek mondja, hogy most már Pétervárott is elismerik, hogy a Balkán-félszigeten Ausztria-Magyarországnak is vannak érdekei. — A „Novoje Vremja” vonatkozással a tegnap Párisból közölt nyilatkozatra azt mondja, hogy a szövetség Ausztria-Magyarországgal képtelenség; a háború pedig az erőnek időszzerűen pazarlása volna most. Oroszországnak egészen a Földközi-tengerig terjedő szabad működési tere van szüksége, azért nem hagyhatja magát elzártni a Fekete-tengeren és sem Salonkit, sem más egyéb balkán-félszigeti kikötőt nem engedhet át Ausztria-Magyarországnak, mert ez utóbbi hatalmas tengerészettel Oroszország útját a Dardanelláknál elzárhatná.

Ferdinánd fejedelem jan. 24-én a polgári és katonai hatóságok fejeinek, a papságnak és számos küldöttségnek tiszteletét fogadta Philippopolban.

Az Olaszországgal tárgyalás alatt volt kereskedelmi szerződés ügyében Franciaország részéről Ró-

mába küldött meghatalmazottak visszahívtak és a további tárgyalás végképpen megszakítottatott. Az 1881. évi szerződésben foglalt 272 árucikk közül az olasz megbízottak csak 89 árucikket akartak az újabb szerződésbe felvenni és ezeknek vámját is fel akarták emelni.

A török nagyvezér a sultán parancsára 4 előkelő örményt magához hívatott és felvilágosításokat kért tőlük a Törökországban lévő titkos örményegyesületekről, az Európában az örmények érdekében folytatott agitációról és az örmények elégtelenségének okairól. Az örmény előkelők válaszukban kijelentették, hogy az örmények hű alattvalói a sultánnak és hogy csak a porta tehető a dolgok mibenléte miatt felelőssé, mert az örmény pátriarchatus tekintélyét rendszeresen gyöngíti. Azi tanácsolták, hogy a porta a patriarchatus kivánságainak tegyen eleget és állítsa ismét helyre kiváltságait. Ezen értekezés következtében az örmény patriarcha meghívást nyert, hogy a porta előtt megjelenjen.

Román lapszemle.

— A régi és az új »Tribuna«, a »Telegraf« szemüvegén nézve. A »Gaz.« és a »Pesti Napló.« —

„Azt beszélük, hogy csak tüntetés, helyesebben, szemkiszúrás a »Tribuna« megnagyobbodása; tüntetés a »Telegrafu.« brassói levelezőjének a nyomda-intézmény költségvetéséről írt cikke ellen. Megnagyobbították a Tribunát 6 1/2 cm. szélesség és 5 1/2 cm. hosszúsággal és keskenyebb hasábbal a régi 4 széles helyett öt keskenyebb hasábbal; az anyag azonban ugyanaz és ugyanannyi, mint előbb vala, mert 12 széles hasáb helyett, ma 12 keskenyebb hasáb foglalja el a tért, a nagybetűs cikkek ma számosabbak, mint annak előtte, tehát csak a látszatra s a naiv közönségre üzérkedik a »Tribuna« s a nagyobb lap, de tényleg a régi; azt véltük, hogy ha külseje nőni fog, talán esze is fogott nőni, de ez csak hit volt, mert a farkas megcséréli szőrét, de nem természetét.”

Igy ír a »Telegrafu« a szebeni Tribunáról. Mi csak a »Telegrafu« naivságán bámulunk, hogy képes volt hinni, miszerint a papiros nagyobbodásával járhat az észbeli növekedés lehetősége. Ki bírná a szerezcent fehérre mosni s a Tribunát higgadt lappá változtatni? Ha már higgadságról van szó, lássuk, minő higgadtan ítéli meg a »Tribuna« a Hollaky képviselő igazolását. Csak az elégitette volna ki ötöt, ha Hollaky meggy és helyére ül Trutia Péter. Szerinte legalább ennyi port kellett volna hinteni a közönség szeméibe. Még akkor is, ha a Trutia-pártnak nincs igaza? Világos, hogy még akkor is, hogy a »Tribuna« ugrándozhatott volna örömeiben.

Igy már vége ennek az örömeinek is. Egy bizonyítékkal ismét több, hogy a tribunistáknak nincs mit keresniük a budapesti országgyűlésen. — A Trutia-párt hiába fáradozott, hiába futkosott, hiába tette ki magát az üldözésnek.

Vigasztalódjanak, hogy megtették kötelességüket s ha most nem, majd lesz szőlő és lágykenyér, azaz, hogy pálinka és kenyér. Majd ők is használni fogják azt a fegyvert, a melyet most ellenünk használnak. Ezzel napirendre térünk most Trutiával s nemsokára

a Doda generális urral is. Van is ezek helyett most frisebb újság.

A »Tribuna« és »Gaz.« megdöbbenek volt azon, hogy hátha a »Tageblatt« ott hagyta őket a nemzeti-ségi tulzaskodás kapufélfájánál. Hitük szerint ez nagy baj lett volna, de szerintünk épen a románok javára fogott volna válni. A szászok után a natio következett volna. Leraknák a nemzeti-ségi rozsdás puskákat, melyekkel maguknak úgy sem használnak, bennünk kárt úgy sem tesznek.

Megvan az öröm, mert a »Tagblatt« odanyilatkozott, hogy ő már csak megmarad, a mi volt, t. i. magyarulalónak. De nekünk mégis úgy tetszik, hogy most még sem tátotta o'yan nagyra a száját, hogy hangja tiszteségebb.

Az általa felsorolt képzelte sérelmeket, egy kis hazafissággal el lehetne enyésztetni s aztán következnek a natio. Ez is belátná, hogy a passivitate meg a sült galamb sem egy fán teremnek. Oda csatlakoznának a három országospárt valamelyikéhez, vagy megoszolva mindháromhoz, mint mi tesszük. Akkor szívesen látott hazafiakként lépnének be az országházba. Lehet, hogy a nationalitással akkor nem vernének annyi port mint most, de az bizonyos, hogy többet használnának a szép magyar hazának s e hazában saját fajoknak, mint most használnak. Az igaz, hogy az ábránd politikai vesszőparipájáról le kellene szállani a realitás terére, de ez meg nekik válnék javukra első sorban s aztán édes magyar hazánknak.

A »Gazeta« nagyon zokon vette, hogy a »Pesti Napló« egyik vezércikkében élesen kikelt a nemzeti-ségi izgatók ellen s különösen az erőszak és rémítés emlegetését hangsúlyozza.

»Ime milyen messze jutottunk a »magyar szabadelvűséggel«, hogy a haza saját népei(?) számára egyetlen biztonsági eszközül az erőszakot és rémítést — fortia si terrorismul — ajánlják.»

Ezt a cikket a »Kolozsvár«-ban Sándor Józseftől a Gazetáról megjelent cikk, melynek egész terjedelmében tért juttatott. A jubileum alkalmából még folyton folynak az üdvözetek. Ha mindenik üdvözlő elő is fizetne s még egy előfizetőt is szerezne. De olcsóbb a jó kívánság, mint az előfizetési összeg. Az meg keserűség, hogy Gy.-Fehérvárt a román rabokat ünnepeiken is dolgoztatják s épen zsidónál vágattak velük fát. Nem hiszszük, hogy ezt a hírt meg ne cizfolnák.

Czenkalji.

„Nincs pénz.”

— Válasz Justusnak. —

IV.

Végezzünk Justus urral. A brassói állami főreáliskolára vonatkozó dolgokat tisztáztuk már. Most kétszakiskolánk következik: a középkeresk. és faiparisk. Ezekre s a főreáliskolára mondja Justus: »ugyanabban az időben, ta'an éppen abban az órában rendelted el, hogy Brassó város államköltségén egyszerre három középiskolával gazdagítsas-ék.»

Az igazság kedéért megjegyezzük, hogy csak két új iskolát kapott Brassó, t. i. a főreált s a közép ipariskolát. Mert a középkereskedelmi iskola a szűnőben lévő polgári iskola helyébe állítottatott. Hogy pedig ezekre az iskolákra valóban szükség volt s épen Brassóban, arra nézve talán nem is kell sokat mondanunk, mert — azt hiszszük — Justus ur nem annyira elfogult, hogy ezek számára is Seps-Szentgyörgyöt tartasson illetékesnek.

A fejlettebb ipar és kereskedelem szükségessé tette, hogy a jövő nemzedék már a fokozott igényeknek megfelelően neveltesse. Csak a napokban hangzott el a panasz épen a parlamentben is az erdélyi ipar s kereskedelem hanyatlásáról s pangásáról. Vajjon mi az oka ennek? Elismérjük, hogy sokféle ok lehetnek, de nem épen kicsinylendő ok az sem, hogy nincs hivatás- és szakszerűen nevelt kereskedő és iparos osztályunk. A mi van az régi, becsületes, konzervatív szellemű kereskedő és iparos, kik neveltettek ugyan a szak számára, melyet űznek, de hogy annyira jutottak, csak saját szorgalmuknak köszönhetik.

Igy azonban sem kereskedelem, sem ipar nem maradhat; manapság fejlettebbek az igények, melyeket a kor a kereskedő- és iparos osztályhoz köt: műveltséget követel tőle, oly műveltséget t. i. a mely őt egyenrangúvá teszi a polgári társadalom minden egyes tagjával. E mellett a faipar egyike azon iparágaknak, melyekre a legszebb jövő vár nálunk. Csakhogy az a szép jövő ott marad a multban elfeledve, ha annak elérésére nem tétetik semmi.

Nem a gazdag Brassó s szegény Háromszék áll itt egymással szemben, hanem az iparos, a kereskedő Brassó, az ipar a kereskedelem nélküli Háromszékkel.

De különben felesleges feszegetni is ezen iskolák szükségét, hisz Justus amugy sem akar a székely fiúból kereskedőt és iparost nevelni, hanem urat és hi-

Dezső szemei vadul forogtak, míg eszavakat kimondta, keble gyorsan lélegzett, tagjai görcsösen vonaglan látszottak és arcza a sötét kétségbeesés ült.

— Juliska kissé megdöbbenve tekintett Dezső arczára, de aggodalmát egy könnyed mosoly alá rejtve, tovább indult.

— Tehát ez volt utolsó szava? — kérdezte Dezső.

— Mára ez.

— Akkor ez volt a mi utolsó találkozásunk is.

Dezső dult arczezal távozott a Vigadó nagy bálterméből.

Juliska utána nézett, s szívét valami sejtelmes szorongás fogta el. Ugy érezte, mintha valami rosszat tett volna, a minek még rosszabb következményei lehetnek.

Érezte az önvád terhét, hogy talán kacérságból nagyon is hidegben bánt Dezsővel, kit pedig szíve mélyéből szeretett. A vig zene hangjai s a tánczolók hízog bókjai nem tudták elnyomni lelke aggodalmát. Egy pillanatban, midőn épen nem ügyeltek rá, a tereből hirtelen kiosont a folyosóra. Dezsőt nem látta ahol. De egy szolga lépett hozzá s egy levelet nyújtott neki.

Juliska arcza vér-vörös lett egyszerre, majd megidegesen törte fel a levelet, melyben Dezső írt. Bucsuzó levél volt, melyet halála előtt írt. A kétségbeeséstől duzzadt a levele.

— Soraimat olvassa, az én lelkem már az

vatalnokot. Pedig éppen itt a bökkenő. Ezért nem lesz soka a székelőföldnek ipara és kereskedelme. A székelő a legutolsó állásnak nézi az iparost. Pedig dehogyan az! — Egy jóra való művelt iparos ép oly előkelő tagja a társadalomnak, mint az ur és hivatalnok. Általános baja korunknak, hogy szeretnénk ipart teremteni, de nem akarunk iparosok lenni. Pedig legyen meggyőződve Justus ur, hogy nagyobb szolgálatot tenne a hazának, ha a székelőiséget arra buzdítaná: legyenek becsületes, művelt iparosok, nem pedig hivatalnok, a ki úgy is annyi van, mint a sár. Egy nyomorult 500 frtos állomásra 100—150 kvalifikált pályázó van. Csúf nyomorúság. Ellenben a művelt iparos a jeg hátán is megél.

Jöjjen be Justus ur Brassóba, ismerkedjék meg két szakiskolánkkal, győződjék meg a hazafias szellemről mely ezen iskolánkat áthatja, s a szakszerű tanításról s azután ítéljen. Aztán nem áll ám az sem, hogy Brassóban egy gyermek tanítása 300 futba kerülne, mert hisz ott van a középfai pariskola a konviktus, melyben kerek 100 frtba egy egy tanuló tisztességes tartása. Ennyibe pedig Seps-Szentgyörgyön is kerül. Tehát ez az érv is tárgyatlan, mint minden más.

A mi ez iskolák látogatottságát illeti, arra sem lehet panasz. Hisz több tanuló van minden egyes osztályban, mint akármely brassói — tehát nemcsak állami — középiskola megfelelő osztályban. Már pedig ha azt is tekintetbe vesszük, hogy ezek új iskolák s mint ilyenek nehezen terjednek a közönség körében, úgy az eredmény nemcsak nem elszomorító, hanem egyenesen meglepő.

Azonban végezzünk csakugyan Justus urral.

Azt hiszszük, világosan, kétséget kizárólag mutattuk ki vádjai alaptalanságát. Egyesekre pedig éppen rajta a sor, felelni. Azután majd újból szóba állunk vele. Addig még csak egy megjegyzésünk van: Hétfőn lesz a középfai pariskola féléves vizsgálója. Legyen szerencsénk. Hozzon magával három széki vendégeket. Győződjék meg saját maguk. Lásanak saját szemekkel. De legyen itt Justus ur is!

Helyi és vidéki hírek

A kaszinó holnap, vasárnap, d. u. rendkívüli közgyűlést tart a gazda-választás ügyében. Tekintettel arra, hogy a dalegylet 2 órákor szintén közgyűlést tart, a kaszinó gyűlése csak d. u. 4 órákor tartatik.

Teljes hódfogyatkozás lesz ma este, mely kezdődik 10 óra 10 perczkor és 12 óra 49 perczkor teljes lesz.

Hangversenyt rendez a »Kronstaedter Männergesangsverein« február 1-én a Nr. 1. termében. Előadásra csak két piéce kerül s p. »Die Wasserfee« s »Die erste Valpurgisnacht.« Utána táncz lesz. Az estély kezdete este 8 órákor.

Zay Adolf és a brassói kereskedelmi és ipar-egyesület. A képviselőház zárszámadási bizottságában Zay Adolf ur, városunk I. kerületének orsz. képviselője kérdést intézett az iránt a kereskedelmi miniszter helyetteséhez, hogy elő van-e irányozva a brassói ipar-egyesület segélyezésére az eddig is élvezeti segély? Matlekovits azt válaszolta, hogy eddig sem külön, hanem általában kereskedelmi és ipari célokra lett bizonyos összeg előirányozva, melyből juttatott a kormány a brassói iparegyletnek is. Zay Adolf képviselő ur igen lekötözte ezen szíveségével a kereskedelmi és iparegysületet, melynek vezetősége különös megelégedéssel vette tudomásul a t. képviselő ur ezen fel- szólalásából, hogy önzetlen működését is méltányolja.

Mulassunk! A Brassóban állomásozó katonai tisztikar f. évi február hó 11-én este 8 órákor tartja a »Nr. 1« nagy termében utolsó farsangi estélyét. — A róm kath. egyházi női kar február 4-én tart a »Nr. 1« nagy termében Jaschik Gyula karnagyuk vezetése alatt hangversenynyel egybekapcsolt zártkörű tánczvigalmat rendez a próbák számára vett harmonium költségeire.

A szülők figyelmébe. A magyar kisdédóvó intézetek felügyelő bizott-ága ezennel értesíti a t. szülöket, hogy úgy a belvárosi mint a bolonyai kisdédóvó intézet február 1-én ismét megnyílik. Ugyanekkor figyelmeztetnek a szülők arra is, hogy az óvóintézetek rendes orvosi felügyelet alatt állnak.

Vizsga. A középfai pariskola hétfőn d. e. es d. u. tartja ez idei féléves vizsgáját. Újból figyelmeztetjük erre a t. közönséget, felhiva, hogy a vizsgát látogassa lehetőleg nagy számban, ezzel is kifejezést adva ezen szakiskolánk iránti — jól kiérdemelt — érdeklődésének.

E. M. K. E. A brassóme gyei főkegyletén kválaszt- mánya meglehetősen látogatott ülést tartott tegnap d. u. a kaszinó helyiségében. A választmány örömmel vette tudomásul azon lelkes mozgalmat, mely a per- selyek elhelyezése tekintetében megindult s egyrészt

jegyzőkönyvi köszönetet mondott a protestáns nőegyletnek, másrészt pedig a lelkes gyűjtőknek, névszerint: Bauer Jánosné. özv. Borosnyai Dánielné, Platskó Györgyné s Veszprémy Józsefné urnóknak. A csernát- falusi népgyűlés határozataihoz a választmány, hozzájárulván, az ennek értelmében teendő intézkedésekkel az elnökséget bizta meg. Örvendetes tudomásul vette a választmány, hogy a népfölkelési szállítások kitűnő eredménnyel befejeztettek. Új rendes tagokul felvé- tettek: Friedmann Jakab, Imre Albert és Száraz An- drás iparosok Tatrangról. Ezekon kívül sok más ügy is tárgyalatott.

Perselyeket vettek újabban: Stark Vilmosné, Zinner Janka urnók, Nagy Miklós ur és a felső-tömösi m. kir. pénzügyőri szakasz derék szemlése, Szenko- vits ur. A kiosztott perselyek száma 119.

Heccezelés. A brassói német ujság csütörtöki száma »A románok üldözése« (Die Verfolgung der Rumänen) ezimen a »Gazeta« nyomán rémdolgo- kat közöl az oláh rabokkal való bánásmódról Gyula- fehérvárról. Mikor azután elmondja a dologból azt, a mi neki tetszik, így végzi: »A magyarok egyszer majd aratják azt a mit ily uton vetnek« Vaj- jon mi akar ez lenni s mit akar velünk arattatni? Talán csak nem valami porfázadásra céloz? No majd el- bántunk az ilyennel. Pénteki vezercikkében dedig egyenesen felhivja a románokat, hogy közös érdekeik védelmére egyesüljenek a szászokkal a magyarok el- len. Jó mulatást kívánunk!

Halálozás. A város egyik legtiszteltebb családját, mely nemzeti-eg-különbég nélkül közbecsülésnek ör- vend, Aronsohn Löbl izr. hitközségi elnök, áll. isk. gondnoksági tag, az »Erdélyi bank« alelnökének csa- ládját súlyos csapás érte, a menyiben Aronsohn Lö- belné f. hó 25-én este hirtelen elhunyt. A megboldo- gult nő fáradhatatlan elnöke volt az izr. nőegyletnek s különösen jótékonyágáról híres. Temetése tegnap d. u. általános részvét mellett ment végbe, a mi leg- szebb bizonyítéka volt azon általános tiszteletnek, melynek a család örvend. — Nagy csapás érte egyik derék, tisztességes iparospolgártársunk, Veres György cipészmeister családját is, a mennyiben alig 3 éves fia Gyula, f. hó 26 án meghalt. A kisdéd gyermek teme- tése ma d. u. 3 órákor fog az ev. ref. temetőből vég- bemenni

Nyílt kérdést intéz a »Sz. N.« legutóbbi számá- ban Császár Bálint sepsi-szentgyörgyi polgármester a »Nemzet« általunk is, lapunk mult számában repro- dukált cikkének a Mikó-kollegiumra vonatkozó része tárgyában.

»Székely kitelepítés.« ezimű füzetet vettünk Ko- lozsvárról, melynek szerzője Siculus Verus ismerteti a magyar evang. esperesség és az apáczai lelkész között felmerült ügyet. A röpirat éles hangon szól Moór Gyula főesperesről, Skita Mihály kir. járásbíróról s Deák Sándor türkösi ev. lelkészről. Szomorú dolog, mikor így marakodunk. A nélkül, hogy az egész ügy- ben csak véleményt is mondanánk, sajnáljuk az egész dolgot, mely nélkül bizony ellehetünk volna. Egy megjegyzést azonban tennünk kell reá, t. i., hogy a röpiratban érintett Koós Ferencz kir. tanfelügyelő, Nagy Gyula kir. erdőfelügyelő s Orbán Ferencz kö- zépkér. s iparisk. igazgató sem a röpirat tárgyát ké- pező sajnálatos ügygyel, sem a röpirattal smmi neven nevezendő összeköttetésben nincsenek s nem voltak.

Megették a farkasok. Mint a »Bukarester Tage- blatt« írja, a napokban Braila mellett farkasok három lovas embert faltak fel. A nyomok után itélve, 45 farkasból álló farka volt.

Elromlott — meghalt. Ez a felirat nem egy sir- köre volna jól alkalmazva. Nem abban az értelemben ugyan, mint ezt a két szót többnyire használják, ha- nem úgy, hogy: »elromlott a vér s azért meghalt.« A legtöbb betegség alapja s oka rossz vér, mely e ve- sék hiányos működésében leli végső okát. Ha ez a szerv beteg, úgy a véredények falai ellágyulnak s ki- tagulnak. Ennek következtében kiválik a vér életető ré- sze, a fehérsége, míg azon tisztátartatlanságok, melyeket a veséknek ki kellene választania, visszamaradnak s az egész testben zavart idéznek elő. Az egyellen is- mert szernek itt biztossan hat a Warner Safe Cure. Steinhof H ur Windshausenban (Gandersheim mellett) következőket írja: Helybeli Niemeger Vilmos ur meg- bizásából érte-tem az ő hogylétéről, t. i., hogy beteg- sége már az első üveg Warner Safe Cure után feltű- nően javult. Az ájulás s vele járó bánatos érzés, a láz, lélegzési- s vizezési nehézségek teljesen eltűntek, sőt az étvágy es visszatér. Raktár: Goos J. Klein Viktor, Schuster K., L. nél Brassóban. Főraktár Ein- horn gyógyszerésznél (Fanta M.) Prágában.

Fényes rehabilitáció. Tudvalevő, hogy Zellerin Málays az ország egyik legelőkelőbb gyárosa, udvari szállító, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa és a Ferencz József rend lovagja ellen egyik elbocsátott hivatalnok bosszúból hamis feljelentést tett olyképen, hogy azt állította, miképen ez elsőrangú czég a kort- mányt a megrendelésére eszközölt munkálatoknál meg- rövidítette. E jelentés folytán megindított elővizsgála-

következtében azonban a m. kir. büntető törvényszék m. hó 12-én kelt 44135 számú végzésével a további eljárás a czég ellen beszüntette, mert az elővizsgálat folyamán minden kétséget kizárólag kiderült, hogy az egész hamis vád rosszakaratu boszu kifolyása és min- den részében alaptalan. E végzés indokolása kiemeli hogy a belügyi, vallás- és közoktatásügyi és pénzü- gyi miniszteriumok által a hamis vádban említett helyeken, így többek közt a klinikánál, a Herkules fürdőben a nemzeti színházban, az operaházban stb. eszközölt alapos helyszíni vizsgálat kiderítette, hogy e czég által az említett helyeken végzett nagyobb szá- bási víz- és légszuszszetateki, fürdő és vízmű beren- dezési munkálatok kifogástalanok és teljesen megfe- lelnek a szerződési feltételeknek. Hazánk e diszes és nagyszabasu ipartelepének ily fényes rehabilitációján minden jó hazafi csak örülhet.

(57)

75 krajczárért

1-3

egy egész hónapig bárki egy jól szerkesztett, népies irányu ellenzéki képes politikai napilapot járathat,

a »KIS UJSÁG“-ot,

mely Budapesten Wodianer F. és Fiai, bpesti könnv- nyomdász, könyv- és hírlap-kiadóhivatalában jelenik meg.

A »KIS UJSÁG« nemzetiellenzéki politikát kö- vet, szívós kitartással, lankadatlan eréllyel küzd a haza boldogságáért s a honfenntartó magyar faj ural- máért.

A »KIS UJSÁG« nagy gondot fordít arra, hogy olvasóinak igényeit minden tekintetben teljesen kiele- gitse. Ugy a főváros, mint az ország és a külföld ne- vezetesebb híreit naponként híven és gyorsan közli. A nevezetesebb napí eseményeket szép kiviteli képek- kel illusztrálja. Ezenkívül rendkívül érdekléssző, — többnyire a fővárosi életből merített regényeket közöl, a melyek bárki által könnyen élvezhető népies nyel- ven vannak megírva.

Előfizetési árak: félévre 4 frt 50 kr, egy negyed- évre 2 frt 25 kr, és havonként 75 kr.

Mutatvány-számok bárkinek egy hétig ingyen küldetnek, ha e lap kiadóhivatala (Budapest, IV. ker., Sarkantyus- utca 3. sz.) levelezőlapon erre felszólíttatik.

Közgazdaság.

Hasznos csevegés a gyümölcsészeknek.*

(Folytatás.)

1. Szivelje- és eszelje meg minden kezdő kertész azt, hogy miféle fajokat szerez be; s csak ismert, ta- pasztalt, de jóakaró kertésztől kérjen tanácsot, uta- sítást.

Mint említém a szalon-gyümölcsnél a főkéllék először a szépség s a jóság, s másolszor a közepes nagyság; már pl. a kardinálalma, a melyet mi megbá- mulunk, még Bukarestben sem tetsző, csakis Brassó neki a világáros.

2. Minden régi kertészkedő, haladéktalanul ala- kítsa át régi fajta fát, új korunk megfelelő feléke, csakis így szállíthatjuk piacra. (Pedig nálunk ki nem szorul arra) Az átalakítástól ne féljen, okkal-móddal 4—4 év alatt a legnagyobb fát is újjá lehet teremteni.

3. Egy nagyobb kertészkedő se törekedjék soha sokféle fajta gyümölcsre, mert egy kereskedő soha se kérdi, hányféle van; hanem ha tetszőt lát, azt kérdi: hány hektó van ebből? és egy-két, sőt tíz-husz hektó egyfajtaért nem indul el összeszedni; így pl. mikor már gyümölcsünk eljegyezve volt, hát csak beköszönt hozzám két budapesti kereskedő, hogy nekik gyümölcs kell. Jól van mondanom, van, s nincs, mert már Ber- linben van avizálva. Ekkor kértek, hogy legalább mu- tassam meg a pinczét: örömet. De mikor meglátták azt az egyféle fajta, magasra feltöltött kaczagó almá- kat, csak amugy sóhajtoztak, hogy máskor jobbkor telkelnek. — Hozza-isten!

És utóvégre van még egy baj, a mit mi számba sem vesszünk, pedig az uri asztalon nagy tényező, ez pedig az, hogy bir még szép gyümölcs legyen, ha nincs rajta a szára már nem szalonképes; tehát legyen rajta a frakk is.

Berekesztésül az igazság és saját szerénységem ér- dekében megemlítem, hogy ebben az egész berlini ügy- ben, én csak amolyan szerepet vittem, mint az ökör- szem a sas versenyében, azzal a különbséggel, hogy előbb utóbb is csak földön esendeskedem, tehát hí- névre sem nem törekedtem, se rá nem szolgáltam.

Hanem mégis lett annyi hasznom, hogy az elis- merő okmányt, a melyet a s.-szentgyörgyi kiállítás- kor a juri nekem ítél, de a melyet egy hatalmas jóaka- róm (?) zsebében felejtett, most Berlinből én is meg- kaptam. Tehát ez ügyben már tisztában vagyunk.

Szemerjai Károly.

* Lásd a »Brassó« 7-ik számát.

Brassai piaci árfolyam.

— Adler L. Jakab jelentése. —

Brassó, 1888. január hó 28-én

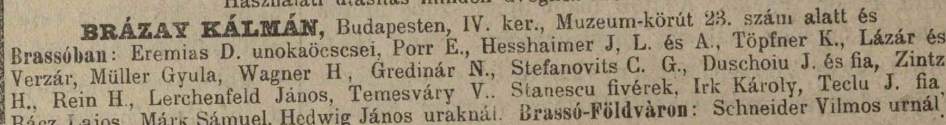
Róman papirpénz á 20 frankos	8.46 vétel	8.50 eladás
ezüstpénz á 20	8.40	8.43
Napoleon 20 (aranypénz)	10.—	10.03
Török lira	11.36	11.40
Arany	5.95	5.98
Orosz papírrubel	110.—	111.—

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Szterényi József

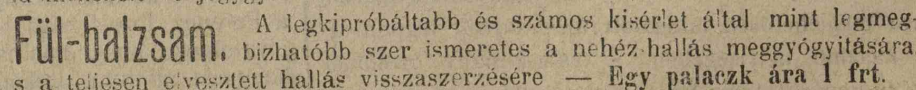
A városi tanács.

- 1) Elnöki megnyitó.
- 2) A múlt közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése.

gyors enyhítést eszközöl: csúszos szaggatás, fagyás, fog- és fejfájásnak, szemgyengeség, bémulások, szugorok stb. ellen; de különösen a bedőrszülés-, kenő-gyógymanórák (massage) igen jó hatásának bizonyul. Fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fog fénnyét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmosására is, a hajde-
adályozására és annak megszüntetésére. — Ára
40 kr. (73) — 12

(11) 7—15

(52) 1-3

A városi tanács.

A nagysinki kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy a nagy-sinki „Gross-Schenker Spaar- und Vorschuss-Verein” végrehajthatónak brulya 126 h. sz. Krämer Mihály végrehajtás-szenvedő eleni 70 frt. tőkekövetelés és

(27) 1-1

Fővárosi vállalkozat társaság
ADLER és társa
18 Budapest 25